

“Мали, нискотрошковни, еколошки прифатливи системи за наводнување”

БИЗНИС ПЛАНИРАЊЕ ДЕФИНИРАЊЕ И НАСОКИ

EuropeAid/137393/DH/SER/MK

Проектот е имплементиран од:

Што е бизнис планирање ?

○ Секоја бизнис идеја, без разлика дали се работи за почетен бизнис план или за нова инвестиција во бизнис кој што постои , бара подготовка на бизнис план. Бизнис планот задругата првенствено го подготвува за сопствени потреби, а потоа за потребите за финансирање на бизнисот.

Бизнис планот е:

- ❖ ефикасно средство за дефинирање на вашите цели и чекорите потребни за нивно постигнување.
 - ❖ служи како биографија на вашата компанија, објаснувајќи ги вашите цели на постоечките и потенцијалните инвеститори, партнерите, вработените и продавачи.
 - ❖ овозможува чекор-по-чекор упатство кога започнувате нов бизнис или ја развивате вашата сегашна компанија и дава насока за секоја одлука што ќе ја донесете.
 - ❖ мапа на вашата компанија - го наведува она што сакате да го постигнете и како предлагате да го постигнете
- Добро напишаниот план ви дава почетна точка и дава преглед на распоредот што ги води вашите активности, ве одржува приземни, ве фокусира на вашиот целен пазар и стратегиски се усогласува со вашата главна деловна тактика додека работите на вашиот напредок.

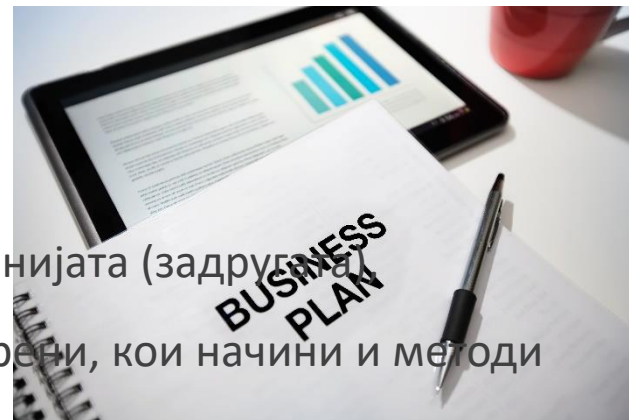
Фирмите не планираат да не успеат, туку не успеваат да планираат!

Каков документ е бизнис планот?

- Бизнис планот е документ кој:
 - ❖ Јасно и прецизно ги искажува плановите на компанијата (задруженија)
 - ❖ Показува како тие планови можат да бидат остварени, кои начини и методи да бидат применети,
 - ❖ Показува дека планираниот исход ги задоволува барањата на оној за кој е наменет,
 - ❖ Планирање и учење на претприемачите,
 - ❖ Поттик и симулација на потенцијални инвеститори,
 - ❖ Детални информации за состојбата на бизнисот во секое време,
 - ❖ Следење и контрола на состојбата на бизнисот.

Што треба да исполни бизнис планот?

- Бизнис планот треба точно да ја опише компанијата и да создаде реална слика за нејзините можности, капацитети и шанси за успех.
- Бизнис планот треба да го покажува тековниот статус на бизнисот, тековните потреби и иднината на бизнисот. Треба да ги истакни силните страни на задругата, но во исто време да биде реален во однос на проблемите и да ги прикаже предлозите за надминување или минимизирање на тие проблеми.
- Бизнис планот треба да се третира како активен документ. Тој е динамичен документ кој може да се менува и дополнува за да се земат во предвид промените во деловниот амбиент.
- Бизнис планот треба да ги објасни приходите и трошоците, како и потребниот план кој треба да се инвестира за да се оствари бизнис идејата.

Која е целта на бизнис планирање?

○ Бизнис планот има **две главни цели:**

1. Помага во водење на вашата компанија со покохезивна визија и претставува вашиот патоказ. Со правилно анализирање на вашиот план за маркетинг, продажба, производство, дизајн на веб-страница, итн., вие значително ги подобрувате вашите шанси за успех.
2. Помага во претставување на патоказот за успех пред кредитодаватели и инвеститори. Финансиска институција или друг заемодавател нема да инвестира во вашата компанија освен ако не можете да докажете дека имате патоказ за успех. Банките сакаат да го ублажат ризикот од неисполнување на обврските, а приватните инвеститори сакаат реална прогноза за кога и колку ќе добијат поврат на нивниот капитал.

Што треба да содржи бизнис планот?

- Деловниот план ги пренесува вашите деловни цели, *стратегии* што ќе ги користите за нивно исполнување, *потенцијалните проблеми* што можат да се спротивстават на вашиот бизнис и *начини за нивно решавање*, *организациската структура* на вашата деловна активност (вклучувајќи позиции и одговорности) и, конечно, *количината на потребен капитал за финансирање на вашиот потфат*.
- Содржината на еден бизнис план се модифицира според видот на бизнисот, (дали е почетен или веќе развиен бизнис) според тековните состојби и идеи за раст и развој, како и според намената на бизнис планот (дали е за интерна употреба или служи за аплицирање кај банки/ кредитори за добивање на финансиски средства). Во секој случај, без оглед на фактот дека се користат различни структури на бизнис план, основната структура мора да содржи стандардни компоненти и информации.

Што треба да содржи бизнис планот?

○ Бизнис планот се состои неколку важни составни делови, и тоа:

- I. Извршно резиме,
- II. Општи податоци за претпријатието/задругата,
- III. Мисија и цели,
- IV. Маркетинг план – цена, производ, пазар, промоција,
- V. Оперативен план и организација и менаџмент,
- VI. Финансиски план, и
- VII. Претпоставки и ризици

Извршно Резиме

- Ги содржи клучните елементи од секој поединечен дел од бизнис планот, како:
 - Кои производи и услуги ќе ги обезбеди компанијата/задругата?
 - Кои се вашите цели, визијата за бизнисот за наредните години?
 - Кој е вашиот пазар и колку добро е воспоставен пазарот?
 - Каква е побарувачката за вашите производи/услуги?
 - Кои се клучните луѓе и зошто тие преставуваат силен тим?
 - Како ќе биде финансирана задругата?
 - Кои се очекуваните финансиски перформанси?
 - Кои се главните претпоставки врз основа на кои се базира вашиот бизнис план?
 - Кои се предвидените ризици и како ќе се справите со нив?

Општи податоци за претпријатието

- Овој дел служи за презентирање на основни податоци поврзани со компанијата/ задругата. Одговара на следниве прашања:
 - Кој е бизнисот на компанијата?
 - Каква е историјата на Вашиот бизнис?
 - Како ќе го опишете бизнисот во кој сте денес?
 - Кое е Вашето деловно име и легална форма на организација? и слично,
- Во овој дел се опишува кога е основана компанијата, кој е сопственик на истата, главна дејност на извршување и главни активности кои ги врши.
- Во воведниот дел може да се даде и претстава за кои производи ги нуди компанијата, на кои клиенти.

Мисија и цели

- Во овој дел се опишува **мисијата** на компанијата/задругата – како би ја опишале дејноста со која сакате да се занимавате во иднина?
- Понатаму, се опишуваат **краткорочните и долгорочните цели** на компанијата – како би ги опишале задачите кои сакате да ги остварите во иднина?
- Се опишува **стратегијата и тактиките** за постигнување на целите.
- Се дава приказ на **очекуван степен на профитабилност** од целите.
- Последователно, се утврдува дали би требало да се ревидира мисијата на компанијата во тек на работата низ фазите на деловниот план.

Маркетинг План

○ Маркетинг планот го карактеризираат четири клучни елементи: цена, производ, пазар и промоција. Врз основа на овие елементи треба да се развие стратегија. Маркетинг стратегијата одговара на прашањето: ШТО, НА КОГО, КАКО И ПО КОЈА ЦЕНА ќе продаваме.

❖ **Опис на производ/услуга** - во маркетинг планот најпрво се дава опис на новиот производ/услуга кој ќе се понуди на пазарот.

❖ **Истражување на пазарот и конкуренцијата** - во овој дел се изготвува истражување на пазарот на кој што ќе се настапи. По потреба се врши истражување и на странски пазари доколку се планира и таму да се позиционира производот/услугата. Се истражуваат конкурентите, ценовните политики, големината на потрошувачката како и кои се потрошувачите *и како нашиот бизнис ќе се позиционира за да ја победи конкуренцијата*.

❖ **План за продажба** – каде ќе се продава, преку кои дистрибутивни канали и на кои клиенти и колку се планира да се продаде по секоја клучна група на производи – *канали на продажба и дистрибуција*.

❖ **Ценовна политика** и политика на наплата - ова вклучува по која цена ќе се продаваат производите и услугите и колку брзо се очекува клиентите да извршат наплата на купените производи (во денови).

❖ **План за промоција** на новите/постојаните производи/услуги. Се одредува колку ќе се издвојува од средствата за промоција и преку кои промотивни канали ќе се доближи до крајните купувачи: реклама на ТВ, билборди, интервјуа и слично.

Оперативен План

- **Опис на производствениот процес** - како ќе се одвива, кои фази треба да ги помине и неговото времетраење.
- **Опремата** потребна за изработка на производите/услугите - во овој дел од бизнис планот се презентира капиталниот буџет потребен за набавка на сите инвестициски ставки и се презентираат вкупните капитални издатоци.
- **Потребен капацитет на компанијата** за изработка на новите услуги/производи – потребни ресурси – сировини и вработени.
- **Организациска структура** - за бизнисот ефикасно да функционира мора да постои некаква структура на авторитет и одговорност, поделба на трудот и дефиниција на она што секој треба да го работи. На бизнисот му е потребна организациска структура која е најдобро видлива ако се илустрира преку организациска шема.

Финансиски План

- Финансискиот дел на бизнис планот ги презентира **финансиските резултати** кои се очекуваат од спроведувањето на деловната идеја и на ефектите од деловните стратегии низ времето.
- Финансискиот план содржи: ***извештај за профитабилноста, паричните текови, биланс на состојба и останати финансиски показатели*** како што се анализа за праг на рентабилност и поврат на инвестиција.
- Финансискиот план ги опфаќа **историските финансиски извештаи** за работењето на компанијата и треба да содржи **идно планирање на финансиски текови** за одреден период (3, 5, 10 или повеќе години).
- **Финансиските проекции**, вклучувајќи ги и соодветни табели, се составен дел на финансискиот план кој треба да бидат подготвени во рамките на бизнис планот.
- На следните слајдови се прикажани главните финансиски извештаи.

Биланс на успех

Клучни елементи на билансот на успех се:

- Приходи од продажба (важно да се напомене е дека земјоделските стопанства можат да остварат и дополнителен приход, не само врз основа на производство и продажба, туку и од останати приходи по основ на субвенции и сл.)
- Варијабилни (променливи) трошоци – трошоци директно поврзани со процесот на производство
- Фиксни трошоци – трошоци кои остануваат исти при промена на обемот на производство (осигурување, одржување на опрема, трошоци за кирија, телефон, интернет)
- Финансиски трошоци – трошоци за камати при подигнати кредити

Билансот на успех дава слика за профитабилност на неколку нивоа:

- Бруто профитабилност – профитабилност откако од приходите ќе се одземат варијабилните трошоци (трошоци на произведени производи)
- Добивка пред камати, даноци и амортизација – профитабилност која се добива откако ќе се одземат и фиксните трошоци на работење на друштвото
- Оперативна добивка – профитабилност која се добива после пресметка на амортизација (намалување на вредноста на средствата)
- Нето добивка – профитабилност по одземање на камата и даноци на добивка

Биланс на успех

Биланс на успех	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Приходи од продажба	25,000	25,000	337,600	493,900	650,200	806,500	806,500	806,500	962,800	962,800	962,800
Варијабилни трошоци	110,780	93,705	99,380	99,618	99,855	100,093	100,093	100,093	100,330	100,330	100,330
Бруто Добивка	-85,780	-68,705	238,220	394,283	550,345	706,408	706,408	706,408	862,470	862,470	862,470
<i>Бруто Маргина</i>	-343%	-275%	71%	80%	85%	88%	88%	88%	90%	90%	90%
Фиксни трошоци	2,500	2,500	10,900	15,100	19,300	23,500	23,500	23,500	27,700	27,700	27,700
Добивка пред камати, амортизација и данок	-88,280	-71,205	227,320	379,183	531,045	682,908	682,908	682,908	834,770	834,770	834,770
<i>Маргина</i>	-353%	-285%	67%	77%	82%	85%	85%	85%	87%	87%	87%
Амортизација	3,000	14,800	14,800	14,800	14,800	14,800	14,800	14,800	14,800	14,800	14,800
Оперативна Добивка	-91,280	-86,005	212,520	364,383	516,245	668,108	668,108	668,108	819,970	819,970	819,970
<i>Маргина</i>	-365%	-344%	63%	74%	79%	83%	83%	83%	85%	85%	85%
Финансиски приходи											
Финансиски трошоци		3,540	3,540	3,205	2,858	2,496	2,120	1,728	1,321	898	458
Добивка пред даночење	-91,280	-89,545	208,980	361,177	513,387	665,612	665,988	666,379	818,649	819,072	819,512
<i>Маргина</i>	-365%	-358%	62%	73%	79%	83%	83%	83%	85%	85%	85%
Данок на добивка	0	0	20,898	36,118	51,339	66,561	66,599	66,638	81,865	81,907	81,951
Нето Добивка	-91,280	-89,545	188,082	325,059	462,049	599,051	599,389	599,741	736,784	737,165	737,561
<i>Нето профитна маргина</i>	-365%	-358%	56%	66%	71%	74%	74%	74%	77%	77%	77%

Биланс на Состојба

- Билансот на состојба ја покажува моменталната состојба на средства кои ги поседува компанијата, на побарувања од купувачи и други субјекти и обврски наспрема добавувачи. Билансот на состојба ја покажува и моменталната структура на финансирање на претпријатието (обврски, кредити и сопствен капитал).

	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Нетековни средства	147,000	250,200	235,400	220,600	205,800	191,000	176,200	161,400	146,600	131,800	117,000
Нематеријални средства											
Материјални средства	147,000	250,200	235,400	220,600	205,800	191,000	176,200	161,400	146,600	131,800	117,000
Тековни средства	121,031	44,882	215,754	521,484	962,824	1,539,731	2,115,120	2,689,308	3,399,290	4,107,609	4,814,579
Парични средства	101,208	27,165	120,258	387,419	790,190	1,328,528	1,903,916	2,478,105	3,149,518	3,857,837	4,564,807
Побарувања	6,164	6,164	83,244	121,784	160,323	198,863	198,863	198,863	237,403	237,403	237,403
Залихи	13,658	11,553	12,252	12,282	12,311	12,340	12,340	12,340	12,369	12,369	12,369
АВР											
Вкупно Средства	268,031	295,082	451,154	742,084	1,168,624	1,730,731	2,291,320	2,850,708	3,545,890	4,239,409	4,931,579
Капитал	-3,780	-63,825	124,257	449,316	911,365	1,510,415	2,109,805	2,709,546	3,446,330	4,183,495	4,921,056
Сопствен капитал	87,500	117,000	117,000	117,000	117,000	117,000	117,000	117,000	117,000	117,000	117,000
Добивка/загуба од годината	-91,280	-89,545	188,082	325,059	462,049	599,051	599,389	599,741	736,784	737,165	737,561
Акумулирана добивка		-91,280	-180,825	7,257	332,316	794,365	1,393,415	1,992,805	2,592,546	3,329,330	4,066,495
Обврски	271,811	358,907	326,897	292,768	257,259	220,316	181,515	141,162	99,560	55,914	10,523
Краткорочни обврски	9,311	7,907	9,064	9,429	9,794	10,158	10,158	10,158	10,523	10,523	10,523
Долгорочни обврски (кредит)	262,500	262,500	237,696	211,899	185,071	157,169	128,151	97,973	66,587	33,947	0
Долгорочни обврски (кредит)		88,500	80,137	71,440	62,395	52,988	43,205	33,031	22,449	11,445	0
Капитал и Обврски	268,031	295,082	451,154	742,084	1,168,624	1,730,731	2,291,320	2,850,708	3,545,890	4,239,409	4,931,579
Долг/ЕБИТДА	-3.0	-4.9	1.4	0.7	0.5	0.3	0.3	0.2	0.1	0.1	0.0
Финансиски Долг	262,500	351,000	317,833	283,339	247,466	210,157	171,357	131,004	89,037	45,391	0
Нето-Финансиски Долг	161,292	323,835	197,575	0	0	0	0	0	0	0	0

Слободен Готовински Тек

- Готовинскиот тек ги прикажува сите приливи и одливи на парични средства во и од фирмата. Тој се дели на: оперативен готовински тек, инвестициски готовински тек и финансиски готовински тек.
- Врз основа на готовинскиот тек се пресметуваат индикатори за успешност на проектот/инвестицијата: Нето-сегашна вредност на инвестицијата (NPV – Net present value) и Интерна стапка на поврат на инвестицијата (IRR – Internal rate of return).
- **Нето-сегашна вредност** на проектот е индикатор кој ја покажува сегашната вредност на сите идни готовински приливи и одливи. Позитивната нето сегашна вредност покажува дека предвидената заработка остварена од проект или инвестиција - во сегашни денари - ги надминува предвидените трошоци, исто така, во сегашни денари. Се претпоставува дека инвестицијата со позитивна НСВ ќе биде профитабилна, а инвестицијата со негативна НСВ ќе резултира во нето загуба.
- **Интерната стапка на поврат (IRR)** е стапка по која нето сегашната вредност на сите парични текови (позитивни и негативни) од проект или инвестиција е еднаква на нула. Се користи за да се процени привлечноста на некој проект или инвестиција. Доколку IRR на нов проект ја надмине посакуваната стапка на поврат на компанијата, тој проект е пожелен. Ако IRR падне под посакуваната стапка на поврат, проектот треба да биде одбиен.

“Мали, нискотрошковни, еколошки прифатливи системи за наводнување:
Бизнис Планирање: Дефинирање и Насоки

Слободен Готовински Тек

	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Бруто готовински тек	-88,280	-71,205	206,422	343,065	479,706	616,346	616,309	616,270	752,905	752,863	752,819
Промена на работен капитал	0	-3,509	-75,223	-38,146	-38,146	-38,146	0	0	-38,146	0	0
Оперативен Готовински Тек	-88,280	-74,714	131,199	304,919	441,561	578,201	616,309	616,270	714,759	752,863	752,819
Инвестиции	-147,000	-118,000	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Инвестициски готовински тек	-147,000	-118,000	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Готовински тек према фирмата	-235,280	-192,714	131,199	304,919	441,561	578,201	616,309	616,270	714,759	752,863	752,819
Долгорочни кредити	262,500	0	-24,804	-25,797	-26,828	-27,902	-29,018	-30,178	-31,385	-32,641	-33,947
Долгорочни кредити	0	88,500	-8,363	-8,697	-9,045	-9,407	-9,783	-10,174	-10,581	-11,005	-11,445
Камата	0	-3,540	-3,540	-3,205	-2,858	-2,496	-2,120	-1,728	-1,321	-898	-458
Готовински тек од финансиски активности	262,500	84,960	-36,707	-37,699	-38,731	-39,804	-40,920	-42,081	-43,288	-44,544	-45,849
Готовински тек спрема сопствениците	27,220	-107,754	94,492	267,220	402,829	538,396	575,388	574,189	671,471	708,319	706,970
Промена во капитал		29,500	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Кумулативен готовински тек		-51,034	43,458	310,678	713,508	1,251,904	1,827,293	2,401,481	3,072,952	3,781,272	4,488,241
WACC	8.92%										
Мултипликатор на терминална вредност (TB)											
NPV	2,169,929										
IRR	59%										

Претпоставки и Ризици

- Во овој дел на бизнис планот се опишуваат клучните претпоставки за успех на бизнис планот и клучните ризици за неуспех, како и мерки кои ќе се преземат за да се ублажат ризиците од можниот неуспех.

“Мали, нискотрошковни, еколошки прифатливи системи за наводнување”

ПРЕДЛОГ МЕТОДОЛОГИЈА ЗА УТВРДУВАЊЕ НА НАДОМЕСТОК ЗА НАВОДНУВАЊЕ

EuropeAid/137393/DH/SER/MK

Проектот е имплементиран од:

“Мали, нискотрошковни, еколошки прифатливи системи за наводнување:
избирање на локации и подготовка на целосно тендерско досие за изградба

Утврдувањето на надоместоците се врши согласно следните основи наведени во член 30 од Законот за водостопанство:

- Се пресметува **целосниот трошок** на испорачаната вода на корисниците;
- Надоместокот за услуги за наводнување и одводнување да биде **единствен и заснован врз исти критериуми за целиот систем**, освен за деловите од системот каде што постои значителна разлика во трошоците која влијае врз висината на надоместокот, како што е друг извор на вода или област која користи пумпи;
- Во надоместоците за услуги се вклучуваат **трошоци за одржување и работење на системот, резервни делови, замена на истрошените постројки и објекти и покривање на ризици од суша, поплава или случајна штета**;
- При користење на иста инфраструктура од повеќе корисници, плаќањето на надоместокот за услуги да биде пропорционално на количините на вода по корисник;
- Амортизацијата може да биде вклучена во надоместокот за услугата доколку реалниот трошок вклучува камата и поврат на главницата на кредит, каде што овие дополнителни трошоци треба да бидат повратени во подеднаков однос од сите корисници.

Член 3

“Мали, нискотрошковни, еколошки прифатливи системи за наводнување:
избирање на локации и подготовка на целосно тендерско досие за изградба

Трошоците за пресметување на надоместоците ги опфаќаат капиталните трошоци и оперативните трошоци за вршење на услугите. Капиталните трошоци во пресметката на надоместоците се вклучуваат преку резервирања за капитални инвестиции и инвестиционо одржување кои се додаваат на надоместокот за испорачана вода (варијабилниот дел од цената). Основа за пресметување на висината на надоместоците се сите оперативни трошоци кои се делат на фиксни трошоци и варијабилни трошоци.

ФИКСНИТЕ ТРОШОЦИ не зависат од количината на испорачана вода и ги опфаќаат следните оперативни трошоци:

- Трошоци за тековно одржување, ремонт и услуги за одржување на водостопанските објекти и инфраструктурата за наводнување и одводнување:
 - Трошоците за годишно редовно одржување, и
 - Трошоците за интервентно одржување, односно трошоци за итна поправка или замена за време на сезоната.
- Трошоците за бруто плати во периодот од три месеци пред почеток на сезоната за наводнување кога се врши подготовката на системот за наводнување (јануари – март)

ВАРИЈАБИЛНИТЕ ТРОШОЦИ:

- Трошоци за бруто плати за периодот од девет месеци;
- Трошоци за материјали, енергија, гориво, резервни делови и ситен инвентар;
- Трошоци за осигурување на градежни објекти и опрема;
- Други услуги;
- Останати и вонредни трошоци; и
- Даноци, придонеси и други давачки кои не зависат од резултатот
- Амортизација на основни средства и опрема (овде не влегува трошокот за амортизација на постоечките изградени водостопански објекти)

Член 7

ПРЕСМЕТУВАЊЕ НА ВИСИНАТА НА НАДОМЕСТОЦИТЕ

Согласно член 31 од Законот за водостопанство, надоместокот за снабдување со **вода за наводнување** се состои од :

- ГОДИШЕН НАДОМЕСТОК
- НАДОМЕСТОК ЗА ИСПОРАЧАНА КОЛИЧИНА НА ВОДА

$$ГНн = (ТОн / (МПг + МПп)) + (ТОп / МПп) + (ТБП / (МПг + МПп))$$

$$ИН = ТРн / (Вг + Вп) + ТРп / Вп$$

ГНн - Годишен надоместок за наводнување

ТОн - Износ на трошок за одржување на инфраструктурата за наводнување кој отпаѓа на водата за наводнување

МПг - Можна површина за гравитационо наводнување

МПп - Можна површина за наводнување со пумпни станици

ТОп - Трошоци за одржување на пумпни станици за наводнување

ТБП - Трошок за бруто плати за три месеци во периодот од три месеци пред почеток на сезоната за наводнување кога се врши подготовката на системот за наводнување (јануари – март)

ИН - Надоместокот за испорачана количина на вода за наводнување

ТРн - Износ на варијабилни оперативни трошоци кои отпаѓаат на водата за наводнување

Вг - Волумен на вода за планирана површина за наводнување со гравитационо наводнување

Вп - Волумен на вода за планирана површина за наводнување со пумпни станици

ТРп - Варијабилни оперативни трошоци на работење на пумпни станици

“Мали, нискотрошковни, еколошки прифатливи системи за наводнување: избирање на локации и подготовка на целосно тендерско досие за изградба

Сегашна цена на водата за наводнување кај различни системи

Irrigation System	Gravity	Pumped	Other
Skopsko Pole	5,371		
Tikves	8,405	20,626	14,546
Prilepsko pole	11,318		10,071
Strumichko Pole	9,684		7,893
Kumanovsko-Lipkovsko Pole	7,165		5,612
Radovishko Pole- Radovish	9,100		
Juzhen Vardar- Gevgelija	22,560	26,690	
Berovo	10,003		
Crn Drim	6,800		
Gostivar	5,667		
Average Irr Water Tariff per hectare	9,607	23,658	9,531
Average Irr Water Tariff per m3 (4000 m ³ /ha)	2.40	5.91	2.38

Влијание на субвенциите на севкупните трошоци и на тарифа на вода за наводнување

In accordance with the Law on Agricultural Cooperatives (Official Gazette of the Republic of Macedonia No.23 of 14.02.2013), Article 16 - Financial support for the functioning of agricultural cooperatives, the Agricultural cooperatives can receive irrigation support in the form of compensation for part of the irrigation expenses, for the production capacities in and on a cooperative, in an amount that will not exceed 20% of the cost of irrigation for small-scale cooperatives and 30% for cooperatives from large scale, but not more than 400,000 MKD annually.

Financing Scenario 1	
Average annual O&M cost (Euro)	73,363
Starting Fee (MKD/m³)	2.40
Av. Annual Subsidies (Euro)	6,500
Fee (MKD/m³) with subsidies	2.15

“Мали, нискотрошковни, еколошки прифатливи системи за наводнување: избирање на локации и подготовка на целосно тендерско досие за изградба

Персонал и административни трошоци:

1) Вработени (водари, техничар, годишно проценување и планирање на одржување), (2) Административен персонал (книговодител-сметководство), (3) Трошоци за работа во канцеларија (изнајмување канцеларии, трошоци за работење во канцеларија , телефон, мотор, возило, ИТ опрема (компјутер и печатач), (4) Други разновидни трошоци (Генерално собрание) и (%) Итни случаи.

Трошоци за замена на опремата:

Реинвестирање во опрема (главно за објектите на мрежата за наводнување)

За време на набудуваниот 30-годишен период на експлоатација, предвидено е да се изврши единечна замена на објектите за вода.

Трошоци за работење и одржување:

Трошоци за одржување на градежниот дел и трошоците за одржување на опремата

- Годишни трошоци за одржување на градежни работи на зафатот (0,5%)
- Опремата за зафатот (2,5%)
- Цевки (1%)
- Објекти (2,5%)
- Годишни трошоци за одржување на таложникот (5%)

Ви благодариме за вниманието

Ве молиме контактирајте не на:

irrigationmk@eptisa.com

Мали системи за наводнување